# DOMSTOLENS DOM (Anden Afdeling)

16. marts 2000 *

I sag C-284/98 P,

**Europa-Parlamentet** ved J.L.R. Quintana og E. Waldherr, Parlamentets Juridiske Tjeneste, som befuldmægtigede, og med valgt adresse i Luxembourg på Europa-Parlamentets Generalsekretariat, Kirchberg,

appellant,

angående appel af dom afsagt den 26. maj 1998 af De Europæiske Fællesskabers Ret i Første Instans (Femte Afdeling) i sag T-205/96, Bieber mod Parlamentet (Sml. I-A, s. 231, og II, s. 723), hvori der er nedlagt påstand om ophævelse af denne dom,

den anden part i appelsagen er

**Roland Bieber,** tidligere tjenestemand ved Europa-Parlamentet, Lausanne (Schweiz), ved advokat G. Vandersanden, Bruxelles, og med valgt adresse i Luxembourg hos Fiduciaire Myson SARL, 30, rue de Cessange,

* Processprog: fransk.

har

DOMSTOLEN (Anden Afdeling)

sammensat af afdelingsformanden, R. Schintgen (refererende dommer), og dommerne G. Hirsch og V. Skouris,

generaladvokat: G. Cosmas
justitssekretær: R. Grass,

på grundlag af den refererende dommers rapport,

og efter at generaladvokaten har fremsat forslag til afgørelse den 23. september 1999,

afsagt følgende

## Dom

1 Ved appelskrift indleveret til Domstolens Justitskontor den 24. juli 1998 har Europa-Parlamentet i medfør af artikel 49 i EF-statutten og de tilsvarende bestemmelser i EKSF- og Euratom-statutten for Domstolen iværksat appel af dom afsagt den 26. maj 1998 af Retten i Første Instans i sag T-205/96, Bieber mod Parlamentet (Sml. Pers. I-A, s. 231, og II, s. 723, herefter »den appellerede dom«), for så vidt som dommen annullerede den stiltiende afgørelse om at afslå Bieber's ansøgning af 18. oktober 1995 om at genindtræde og om erstatning samt tilpligtede Parlamentet at erstatte Bieber den økonomiske skade, han havde lidt som følge af den manglende genindtrædelse.

2 De faktiske omstændigheder, som ligger til grund for tvisten, er i den appellerede dom gengivet således:

»2 Sagsøgeren, der blev ansat ved Europa-Parlamentet i 1971 i Generalsekretariatet, blev udnævnt til kontorchef i lønklasse A3 i 1981, hvorefter han blev udnævnt til konsulent i den juridiske tjeneste i 1986.

3 I en skrivelse af 1. marts 1987 rettet navnlig til generaldirektørerne og til den juridiske konsulent fremhævede Parlamentets generalsekretær, at genindtrædelse skulle have forrang for enhver anden måde at besætte ledige stillinger på, såfremt den tjenestemand, der skal genindtræde, har de kvalifikationer, der svarer til den pågældende stilling.

4 Ved afgørelse af 26. september 1991 truffet af ansættelsesmyndigheden opnåede sagsøgeren tjenestefrihed af personlige årsager fra den 15. november 1991 til den 15. juli 1992. Tjenestefriheden blev derefter forlænget ved forskellige afgørelser, og den sidste meddeler forlængelse indtil den 15. november 1994.

5 Under tjenestefriheden af personlige årsager underviste sagsøgeren som professor i europaret ved universitetet i Lausanne.

6 Efter at Parlamentets juridiske konsulent Jorge Campinos var afgået ved døden, meddelte sagsøgeren ved skrivelse af 4. august 1993 til Parlamentets formand, at han, om det var belejligt, stod til rådighed for institutionen under sin tjenestefrihed af personlige årsager.

7 Sagsøgeren modtog ikke noget tilbud om genindtrædelse efter udløbet af tjenestefriheden af personlige årsager, hvorefter han anmodede generaldirektøren for personale og økonomi, ved skrivelse af 21. februar 1995, og Parlamentets generalsekretær, ved skrivelse af 21. marts 1995, om at undersøge mulighederne for, at han kunne genindtræde i Parlamentets tjeneste, helst med virkning fra den 15. juni 1995.

8 Den 18. oktober 1995 indgav han i medfør af vedtægtens artikel 90, stk. 1, en ansøgning om genindtrædelse og om erstatning for det tab, der var lidt som følge af den udeblevne genindtrædelse.

9 Ved skrivelse af 7. december 1995 underrettede Europa-Parlamentets generalsekretær sagsøgeren om, at han ville foreslå, at sagsøgeren genindtrådte i stillingen som kontorchef med ansvar for Sekretariatet for Udvalget om Institutionelle Spørgsmål. I skrivelsen præciserede generalsekretæren, at han kun ville forelægge dette forslag på tre betingelser: i) Genindtrædelse skulle senest ske den 1. januar 1996; ii) sagsøgeren kunne ikke have ansættelse uden for institutionen; iii) genindtrædelsen kunne ikke 'på kort eller mellemlang sigt' efterfølges af en opgivelse af de foreslåede hverv eller tilsvarende hverv i generalsekretariatet.

10 Ved skrivelse af 11. december 1995 og under en samtale med Parlamentets generalsekretær den 13. december 1995 udtalte sagsøgeren først, at han ikke ville afvise forslaget, men han kritiserede de opstillede betingelser. Resultatet af samtalen blev, at generalsekretæren og sagsøgeren efter fælles aftale besluttede ikke at følge skrivelsen af 7. december 1995 op og fastslog, at sagsøgeren bibeholdt retten til at afslå et tilbud efter betydningen i vedtægtens artikel 40, stk. 4, litra d), uden at fortabe sin ret til at genindtræde.

11 Ved skrivelse af 21. februar 1996 foreslog generalsekretæren sagsøgeren, som første tilbud, at han kunne genindtræde i en stilling som konsulent i lønklasse

A3 hos direktøren for Afdelingen for Politiske Anliggender i Generaldirektoratet for Forskning.

12 Den 8. marts 1996 accepterede sagsøgeren den foreslåede stilling og anmodede om, at de nærmere vilkår for hans genoptagelse af arbejdet, navnlig tidspunktet for hans tiltræden af tjenesten, blev fastlagt ved fælles aftale.

13 Ved ansættelsesmyndighedens afgørelse af 19. april 1996 fik sagsøgeren adgang til at genindtræde i denne stilling i lønklasse A3, 6. løntrin, med virkning fra den 1. juni 1996.

14 Ved skrivelse af 22. april 1996 opfordrede chefen for personaleafdelingen i Generaldirektoratet for Personale, Budget og Økonomi sagsøgeren til at møde frem i Parlamentet mandag den 3. juni 1996 for at genoptage sit arbejde.

15 Den 10. maj 1996 indgav sagsøgeren en klage over den stiltiende afvisning af hans krav om erstatning, fremsat den 18. oktober 1995.

16 Den 13. september 1996 blev sagsøgeren af Europa-Parlamentets formand underrettet om, at hans klage var afvist.

17 Den 9. oktober 1996 indgav sagsøgeren en ansøgning om udtræden af tjenesten, hvorved han nærmere oplyste at ville forlade sin stilling endeligt den 1. februar 1997.

18 Ved skrivelse af 2. december 1996 bekræftede sagsøgeren sin ansøgning om udtræden af tjenesten, hvorunder han subsidiært ansøgte om førtidspension i medfør af vedtægtens artikel 52.

19 Ved en af sagsøgte truffet, udateret afgørelse blev sagsøgeren førtidspensioneret den 1. april 1997 og overgik til alderspension med øjeblikkelig virkning.«

3 Artikel 40, stk. 4, litra d), i vedtægten for tjenestemænd i De Europæiske Fællesskaber (herefter »vedtægten«) har følgende ordlyd:

»Efter udløbet af denne tjenestefrihed af personlige årsager skal tjenestemanden genindtræde i den første ledige stilling i den kategori eller tjenestegruppe, der svarer til hans lønklasse, såfremt han er i besiddelse af de fornødne kvalifikationer. Afslår han at modtage den tilbudte stilling, har han fortsat krav på at genindtræde i den næste ledige stilling i den kategori eller tjenestegruppe, der svarer til hans lønklasse. Afslår han for anden gang, kan han efter høring af det paritetiske samarbejdsudvalg afskediges uden ansøgning.«

4 På denne baggrund anlagde Bieber, ved stævning indleveret til Rettens Justitskontor den 12. december 1996, sag, hvorunder han nedlagde påstand dels om annullation af Parlamentets afgørelse af 13. september 1996, der afviste hans klage over den stiltiende afvisning af hans krav af 18. oktober 1995 om erstatning for den skade, der var lidt ved den udeblevne genindtrædelse, dels om erstatning for den økonomiske skade, som var lidt ved den udeblevne genindtrædelse.

## Den appellerede dom

5 Hvad for det første angår annullationspåstanden foreholder Bieber Parlamentet med et enkelt anbringende om tilsidesættelse af vedtægtens artikel 40, stk. 4, litra d), at det undlod at lade ham genindtræde i den første ledige stilling og afslog at erstatte det økonomiske tab, der blev lidt ved denne undladelse.

6 Parlamentet har gjort gældende, at administrationen ifølge Domstolens praksis (dom af 27.10.1977, forenede sager 126/75, 34/76 og 92/76, Giry mod Kommissionen, Sml. s. 1937) ikke har pligt til at give ret til genindtrædelse i den første ledige stilling til en tjenestemand, hvis tjenestefrihed af personlige årsager er udløbet, såfremt tjenestemandens adfærd vækker tvivl om hans hensigt til at stille sig til institutionens rådighed. Konkret gav Bieber's adfærd administrationen det indtryk, at han ikke var besjælet af et reelt og seriøst ønske om at genindtræde.

7 Parlamentet har fremlagt en række argumenter for at påvise, at der som hævdet ikke bestod noget reelt ønske hos sagsøgeren om at genindtræde.

8 I den forbindelse fastslog Retten først i den appellerede doms præmis 36, at det fremgår af ordlyden af vedtægtens artikel 40, stk. 4, litra d), at administrationens pligt til at lade en tjenestemand, hvis tjenestefrihed er udløbet, genindtræde, kun er undergivet den betingelse, at der er en ledig stilling, som den pågældende tjenestemand har de nødvendige kvalifikationer for at kunne bestride. Det tilføjedes i dommens præmis 37, at ud over en ledig stilling og besiddelse af de nødvendige kvalifikationer kan der ikke stilles yderligere betingelser for genindtrædelsen, såsom at den pågældende ytrer interesse. Følgelig gælder myndighedernes frie skøn i forbindelse med genindtrædelse alene kvalifikationerne hos den tjenestemand, der ønsker at indtræde. Disse kvalifikationer skal vurderes i forhold til de stillinger, som han kan beklæde, uden at der kan skønnes over, om det er hensigtsmæssigt, at tjenestemanden genindtræder.

9 I præmis 39 tilføjede Retten, at selv om Parlamentet kunne nære tvivl om Bieber's reelle ønske om at genindtræde, påhvilede det ikke desto mindre institutionen at tilbyde tjenestemanden den første ledige stilling, som han havde de nødvendige kvalifikationer for at bestride. Tjenestemanden måtte så på sin side afslå stillingen, såfremt han ikke ønskede at genindtræde. Retten fastslog i den appellerede doms præmis 41, at Parlamentet havde erkendt, at der den 1. januar 1995 fandtes en ledig stilling, som Bieber havde de nødvendige kvalifikationer for at bestride.

10 I præmis 42 forkastede Retten de argumenter, Parlamentet havde fremsat for at bevise, at Bieber ikke havde et reelt ønske om at genindtræde, og at Parlamentet under disse omstændigheder ikke havde pligt til at lade sagsøgeren genindtræde ved først givne lejlighed. Retten fandt for det første, at Parlamentet påberåbte sig omstændigheder senere end den 21. februar 1996, og at disse omstændigheder, eftersom ansættelsesmyndigheden ikke kunne kende disse forhold før nævnte dato, ikke havde kunnet være afgørende for myndighedens adfærd eller pligter før nævnte dato. For det andet fandt Retten, at den omstændighed, at Bieber fik adgang til at genindtræde uden at have angivet de oplysninger, der beviste Bieber's ændrede ønske, var af en sådan karakter, at det fjernede tiltroen til Parlamentets øvrige argumenter til bevis for, at Bieber ikke havde noget reelt ønske om at stille sig til institutionens rådighed.

11 Under hensyn hertil fastslog Retten i den appellerede doms præmis 43, at den omstændighed, at sagsøgeren ikke fik tilbudt den stilling, der var ledig den 1. januar 1995, var en tilsidesættelse af vedtægtens artikel 40, stk. 4, litra d), med annullationsvirkning i relation til den anfægtede afgørelse.

12 Hvad for det andet angik erstatningspåstanden gjorde Bieber gældende, at den relevante periode for beregningen af det angiveligt lidte tab lå mellem den 16. november 1994, da han burde være genindtrådt, og den 1. juni 1996, da han faktisk genindtrådte.

13 Parlamentet gjorde gældende, at såfremt Retten måtte nå frem til, at administrationens adfærd var ulovlig, måtte man for at fastsætte den relevante periode for

beregningen af den hævdede skade undersøge, om Bieber's adfærd havde medvirket til at forværre forsinkelsen af genindtrædelsen. Ifølge Parlamentet skulle den omtalte periode ikke begynde før den 15. juni 1995, det tidspunkt, på hvilket Bieber havde ytret ønske om at genindtræde, og skulle ikke gå videre end den 13. december 1995, da Bieber havde erklæret sig uenig i indholdet af skrivelsen af 7. december 1995 fra Parlamentets generalsekretær.

14 Subsidiært fandt Parlamentet, at perioden ikke skulle begynde før den 1. januar 1995, eftersom den første ledige stilling, Bieber kunne genindtræde i, først forelå offentliggjort fra den 4. december 1994.

15 I den forbindelse henviste Retten først i den appellerede doms præmis 48 til, at Fællesskabets ansvar uden for kontraktforhold ifølge fast retspraksis forudsætter, at sagsøgeren beviser ulovligheden af den af fællesskabsorganet bebrejdede adfærd, eksistensen af et tab og årsagsforbindelse mellem denne adfærd og det påberåbte tab (Rettens dom af 9.2.1994, sag T-3/92, Latham mod Kommissionen, Sml. Pers. II, s. 83, præmis 63, og af 15.2.1996, sag T-589/93, Ryan-Sheridan mod FEACVT, Sml. Pers. II, s. 77, præmis 141).

16 Retten påpegede derefter i præmis 49, at Parlamentet havde handlet ulovligt, da det ikke lod Bieber genindtræde i den første ledige stilling, som svarede til hans kvalifikationer. En sådan ulovlighed fandtes at være en fejl, der medførte en skade for sagsøgeren, som han kunne kræve erstattet.

17 Endelig henviste Retten i præmis 50 til, at den tjenestemanden tilkommende erstatning som følge af indtægtstab på grund af forsinket genindtrædelse ifølge fast retspraksis bør svare til det nettovederlag, som tjenestemanden havde haft ret til, men med fradrag af den nettoindtægt, han har erhvervet ved udøvelse af

anden beskæftigelse i samme periode (dom af 1.7.1976, sag 58/75, Sergy mod Kommissionen, Sml. s. 1139, præmis 40, og af 5.5.1983, sag 785/79, Pizziolo mod Kommissionen, Sml. s. 1343, præmis 12).

18 Derpå fastlagde Retten den relevante periode til beregning af den erstatning, som skal yde dækning for det påståede indtægtstab. I præmis 57 i den appellerede dom fandt Retten, at den 1. januar 1995 skulle være begyndelsestidspunktet for denne periode, og dette af følgende grunde:

»53 I sine skrivelser af 21. februar og 21. marts 1995 begrænsede sagsøgeren sig blot til at anmode sagsøgte om at undersøge muligheden for, at han kunne genindtræde i Parlamentets tjeneste, helst med virkning fra den 15. juni 1995. Blot at give udtryk for et sådant ønske kan ikke antages at være en årsag — den være sig medvirkende — til det tab, som opstod mellem tidspunktet for tilstedeværelsen af den første ledige stilling, som svarede til tjenestemandens kvalifikationer (1.1.1995) og den 15. juni 1995.

54 Det fremgår således af sagsøgtes svar på de spørgsmål, Retten stillede skriftligt og i retsmødet, at genindtrædelse hverken fandt sted i den ledige stilling nr. 2948 den 1. januar 1995 eller i den ledige stilling nr. 1936, som dog blev tildelt den 1. juni 1995, dvs. på en dato, som lå nær den, på hvilken sagsøgeren havde ønsket at genindtræde... Faktisk genindtrådte han først mere end et år senere.

55 Dette særønske kom desuden først til udtryk efter den 21. februar 1995. Heraf kan det ikke udledes, at sagsøgeren ved den første ledige stilling (1.1.1995) også ville have foretrukket at genindtræde den 15. juni 1995, eller at han ikke kunne stille sig til institutionens rådighed før den 15. juni 1995.

56 Det følger af det ovenstående, at årsagen til den af sagsøgeren lidte skade er, at man ikke tilbød ham en stilling med henblik på hans genindtrædelse, skønt der fandtes en egnet ledig stilling.«

19 I den appellerede doms præmis 63 fastsatte Retten afslutningen af den omhandlede periode til den 8. marts 1996, da Bieber accepterede den stilling, Parlamentets generalsekretær havde tilbudt ham i sin skrivelse af 21. februar 1996. I den henseende tiltrådte Retten altså ingen af parternes opfattelse.

20 Dels fandt Retten således i præmis 59 og 60, at datoen 13. december 1995, da Bieber angiveligt havde erklæret sig uenig i indholdet af skrivelsen af 7. december 1995 fra Parlamentets generalsekretær, ikke kunne anses for afslutningen af perioden, eftersom denne skrivelse, der jo havde til formål at forberede et eventuelt stillingstilbud, ikke var et tilbud om stilling efter betydningen i vedtægtens artikel 40, stk. 4, litra d), og da den ikke var blevet lagt til grund af parterne som et første stillingstilbud i nævnte bestemmelses betydning.

21 Dels fandt Retten i den appellerede doms præmis 63, at eftersom Bieber havde accepteret at udsætte sin genindtrædelse til den 1. juni 1996, og altså forblive i tjenestefrihed af personlige årsager mellem den 8. marts og den 1. juni 1996, kunne han ikke påberåbe sig noget tab fra den 8. marts 1996.

22 Under disse omstændigheder udtalte og bestemte Retten:

»1) Den stiltiende afgørelse om at afslå ansøgningen om genindtrædelse og af kravet om erstatning, der blev indgivet af sagsøgeren den 18. oktober 1995, annulleres.

2) Parlamentet dømmes til at erstatte sagsøgeren den skade, han har lidt ved, at han ikke genindtrådte den 1. januar 1995 med indplacering i lønklasse A3, 6. løntrin, i stillingen som juridisk konsulent ved Parlamentet, hvilken stilling var blevet opslået ved stillingsopslag nr. 7580 af 5. december 1994.

3) Det beløb, der skal betales sagsøgeren som dækning for tabet af erhvervsindtægt, svarer til forskellen mellem dels det nettovederlag, han ville have oppebåret mellem den 1. januar 1995 og den 8. marts 1996, dels det samlede beløb af den erhvervsindtægt, han oppebar netto ved udførelsen af andet arbejde.

4) Nævnte beløb forhøjes med et beløb svarende til tabet ved, at sagsøgeren ikke automatisk avancerede til et højere løntrin.

5) Totalbeløbet af de summer, der er fastsat i punkt 3 og 4 ovenfor, forhøjes med rente 4,5% p.a. med virkning fra den 12. december 1996, indtil betaling sker.

6) Parlamentet dømmes til at regulere sagsøgerens pensionsrettigheder, således at der kompenseres for forskellen mellem de pensionsrettigheder, han havde haft krav på, såfremt han var genindtrådt den 1. januar 1995, og de rettigheder, han rent faktisk har fået tildelt.

7) De i punkt 6 tildelte beløb forrentes fra forfaldstid med 4,5% p.a.

8) Før der afsiges dom om størrelsen af den erstatning, sagsøgte skal betale sagsøgeren: a) Inden for en frist af tre måneder efter afsigelsen af denne dom tilstiller parterne Retten deres fælles aftale, for det første vedrørende den sagsøgeren tilkendte erstatning opgjort i tal, og for det andet vedrørende retableringen af hans pensionsrettigheder og de herved påløbne renter; b) i mangel af en aftale fremsender parterne inden for samme frist til Retten deres i tal opgjorte påstande, hvorved de fremlægger de præcise grunde til, at de afviser modpartens forslag.«

## Appellen

23 I appelskriftet har Parlamentet nedlagt følgende påstande:

— Principalt: Den appellerede dom ophæves.

— Subsidiært: Punkt 2, 3 og 6 i konklusionen til den appellerede dom ophæves med henblik på at begrænse den periode, for hvilken Parlamentet dømmes til at betale erstatning til Bieber, ligesom perioden fastsættes til at løbe fra den 15. juni 1995 til den 13. december 1995.

— Under alle omstændigheder træffes der afgørelse om appelsagens omkostninger i overensstemmelse med de gældende regler i procesreglementet.

24 Bieber har nedlagt følgende påstande:

— Principalt: Appellen afvises, da den åbenbart ikke kan påkendes.

— Subsidiært: Appellen forkastes, da de to appelanbringender er uden grundlag.

— Parlamentet tilpligtes at betale appelsagens omkostninger.

25 Parlamentet har påberåbt sig to anbringender til støtte for appellen, det første om en fejlagtig fortolkning af vedtægtens artikel 40, stk. 4, litra d), det andet om retlige fejl begået ved fastsættelsen af den relevante periode til beregning af den skade, Bieber hævder at have lidt.

*Første anbringende*

26 Med det første anbringende har Parlamentet reelt foreholdt Retten, at den har begået en retlig fejl ved i den appellerede doms præmis 36 og 37 at anlægge en bogstavfortolkning af vedtægtens artikel 40, stk. 4, litra d), som er i strid med Domstolens praksis vedrørende denne bestemmelse, herunder nærmere med dommen i sagen Giry mod Kommissionen.

27 Ifølge Parlamentet fremgår det således klart af dommen i sagen Giry mod Kommissionen, at en institution ikke har pligt til at lade en tjenestemand genindtræde ved først givne lejlighed, så længe tjenestemandens adfærd giver anledning til tvivl om hans hensigt til at stille sig til institutionens rådighed.

28 Denne fortolkning fra Rettens side er ifølge Parlamentet tillige årsag dels til den fejlagtige og ufuldstændige bedømmelse af de faktiske omstændigheder, som Retten foretog i den appellerede doms præmis 40 og 42, dels til den af Retten begåede retlige fejl i præmis 39, da den overså, at besættelsen af en ledig stilling i en administration er begrundet i den offentlige tjenestes krav og ikke i tjenestemandens personlige interesser (dom af 5.6.1980, sag 108/79, Belfiore mod Kommissionen, Sml. s. 1769).

29 Bieber har hævdet, at dette anbringende må afvises fra påkendelse, for så vidt som Parlamentet herved kun søger at opnå en ny bedømmelse af faktum.

30 I den henseende skal der henvises til, at det fremgår af EF-traktatens artikel 168 A (nu artikel 225 EF) og af artikel 51 i EF-statutten for Domstolen, at appel er begrænset til retsspørgsmål og skal være støttet på, at Retten savner kompetence, at der er begået rettergangsfejl ved Retten, som tilsidesætter appellantens interesser, eller at Retten har overtrådt fællesskabsretten (jf. navnlig dom af 1.6.1994, sag C-136/92 P, Kommissionen mod Brazzelli Lualdi m.fl., Sml. I, s. 1981. præmis 47, og af 28.5.1998, sag C-7/95 P, Deere mod Kommissionen, Sml. I, s. 3111, præmis 18).

31 Det fremgår endvidere af ovennævnte bestemmelser, at en appel kun kan støttes på, at Retten har overtrådt visse retsregler, idet enhver bedømmelse af faktisk karakter er udelukket. Det er således alene Retten, der er kompetent til dels at fastlægge de faktiske omstændigheder i sagen, når bortses fra tilfælde, hvor den indholdsmæssige urigtighed af dens konstateringer følger af de akter, den har fået forelagt i sagen, dels at tage stilling til disse faktiske omstændigheder. Når Retten har fastlagt eller vurderet de faktiske omstændigheder, har Domstolen i henhold

til traktatens artikel 168 A kompetence til at gennemføre en kontrol med den retlige vurdering af disse faktiske omstændigheder og de retlige konsekvenser, Retten har draget (jf. navnlig ovenstående dom i sagen Kommissionen mod Brazzelli Lualdi m.fl., præmis 48 og 49, og i sagen Deere mod Kommissionen, præmis 21).

32 Heraf følger, at fortolkningen af vedtægtens artikel 40, stk. 4, litra d), der udgør et retsspørgsmål, kan prøves af Domstolen under en appelsag.

33 Herefter vil det første anbringende være at fremme til påkendelse i realiteten.

34 Hvad angår den fortolkning af vedtægtens artikel 40, stk. 4, litra d), som Retten anlagde i den appellerede doms præmis 36 og 37, skal der først henvises til følgende: Det fremgår af Domstolens praksis, at en institution vel har en skønsbeføjelse vedrørende bedømmelsen af kvalifikationerne hos den tjenestemand, der skal bestride en ledig stilling, men det gælder ikke desto mindre, at det forhold, at en institution undlader at lade en tjenestemand genindtræde, selv om en egnet stilling for vedkommende er blevet ledig kort tid efter udløbet af hans tjenestefrihed af personlige årsager, er en tilsidesættelse af vedtægtens artikel 40, stk. 4, litra d) (dommen i sagen Sergy mod Kommissionen, præmis 13, 14 og 15). At en tjenestemand ikke har henledt institutionens opmærksomhed på den omstændighed, at hans genindtrædelse ikke fandt sted inden for en sædvanlig frist, har ingen betydning for fastsættelsen af det tidspunkt, på hvilket institutionen skulle rette sig efter vedtægtens artikel 40, stk. 4, litra d) (jf. dommen i sagen Sergy mod Kommissionen, præmis 20 og 21).

35 Det må herefter fastslås, at Retten ikke gjorde sig skyldig i nogen retlig fejl, da den i den appellerede doms præmis 36 og 37 fastslog, at ud over en ledig stilling og besiddelse af de nødvendige kvalifikationer er pligten til ved først givne lejlighed at lade en tjenestemand genindtræde, hvis tjenestefrihed af personlige årsager er udløbet, ikke undergivet nogen anden betingelse end den, der fremgår

af den omhandlede bestemmelse, og at genindtrædelsen ikke er undergivet nogen yderligere betingelse, såsom at den pågældende ytrer interesse eller udøver erhvervsmæssig beskæftigelse under tjenestefriheden.

36 Herefter bemærkes, at Domstolen i præmis 6-10 i dommen i sagen Giry mod Kommissionen fastslog, at henset til de faktiske omstændigheder, der lå til grund for sagen, nemlig at tjenestemanden vedholdende henviste til en af ham indgivet skriftlig ansøgning om endelig udtræden af tjenesten inden udløbet af tjenestefriheden — men som Kommissionen havde afslået, hvorefter tjenestemanden indgav klage og dernæst anlagde sag — kunne en institution nære tvivl om tjenestemandens faktiske vilje til at stille sig til rådighed, og at institutionens pligt til at lade tjenestemanden genindtræde ved først givne lejlighed først kunne anses for sikker fra det tidspunkt, hvor tvivlen endeligt blev fjernet.

37 Det må imidlertid konstateres, at omstændighederne i nærværende sag, således som de er blevet fastslået af Retten, mærkbart er forskellige fra dem, der lå til grund for dommen i sagen Giry mod Kommissionen, eftersom der ikke foreligger en skriftlig ansøgning fra Bieber om endeligt at måtte udtræde af tjenesten, ligesom Bieber ikke har indgivet klage eller rejst søgsmål til prøvelse af et eventuelt stiltiende afslag på en sådan ansøgning.

38 Henset til de ovenstående betragtninger må det fastslås, at Retten ikke har begået en retlig fejl ved sin fortolkning af vedtægtens artikel 40, stk. 4, litra d).

39 Herefter, og idet der ikke findes anledning til at gennemgå de argumenter, der er fremsat i forbindelse med første anbringende, vil det første anbringende være at forkaste, da det er uden grundlag.

*Andet anbringende*

40 Med sit andet anbringende har Parlamentet foreholdt Retten, at den gjorde sig skyldig i en række retlige fejl, da den fastlagde den relevante periode til beregning af det påståede tab. Anbringendet kan opdeles i tre led.

Andet anbringendes første led

41 Ved dette anbringendes første led foreholder Parlamentet Retten at have gjort sig skyldig i en retlig fejl, da den ved fastsættelsen af begyndelsen af den periode, som blev valgt vedrørende beregningen af det af Bieber angiveligt lidte tab, ikke tog hensyn til det grundlæggende princip om, at skadelidte på området uden for kontraktforhold har pligt til at træffe alle egnede og rimelige forholdsregler for i så vidt muligt omfang at begrænse skadens omfang. I den foreliggende sag må Bieber ifølge Parlamentet anses for at have udvist egen skyld ved opståelsen af det tab, han angiveligt led på grund af sin forsinkede genindtrædelse, hvilket begrundes af Bieber's skrivelser af 21. februar og 21. marts 1995, hvori han anmodede Parlamentet om at undersøge muligheden for sin genindtrædelse, helst med virkning fra den 15. juni 1995.

42 Herved skal det blot fastslås, at Retten i den appellerede doms præmis 53, 55 og 56 tilstrækkeligt påviste, hvorfor dette argument var uden grundlag.

43 I den appellerede doms præmis 53 antog Retten således, at Bieber i sine skrivelser af 21. februar og 21. marts 1995 kun havde givet udtryk for, at han foretrak at genindtræde med virkning fra den 15. juni 1995, og at det forhold, at der gives udtryk for et sådant ønske, ikke kunne være en årsag — den være sig medvirkende — til det tab, Bieber led mellem den 1. januar 1995, datoen for den første ledige stilling, som han havde kvalifikationerne til, og den 15. juni 1995.

44 I præmis 55 antog Retten desuden, at det forhold, at Bieber før den 21. februar 1995 havde givet udtryk for et sådant ønske, ikke var grundlag for at udlede, at han den 1. januar 1995 også havde foretrukket at være genindtrådt den 15. juni 1995, eller at han ikke kunne stille sig til institutionens rådighed før den 15. juni 1995.

45 Følgelig fastslog Retten i den appellerede doms præmis 56, at eneårsagen til Bieber's skade var det manglende tilbud om stilling med henblik på hans genindtrædelse, når en egnet stilling var ledig.

46 Herefter skal andet anbringendes første led forkastes.

Andet anbringendes andet led

47 Ved dette anbringendes andet led hævder Parlamentet, at Retten gjorde sig skyldig i en retlig fejl, da den i den appellerede doms præmis 59 og 60 antog, at skrivelsen af 7. december 1995 fra Parlamentets generalsekretær ikke kunne betragtes som et stillingstilbud efter den betydning, der forudsættes i vedtægtens artikel 40, stk. 4, litra d). Vedrørende kvalifikationen af nævnte skrivelse gør Parlamentet gældende, at skrivelsen var tilstrækkelig præcis til at kunne betragtes som et stillingstilbud, at Bieber forstod skrivelsen som et tilbud efter betydningen i vedtægtens artikel 40, stk. 4, litra d), og at han ikke kan udlede noget gyldigt argument af, at den ikke blev taget i betragtning af parterne for at afslå at kvalificere det som et stillingstilbud i den nævnte bestemmelses betydning, eftersom Bieber havde mulighed for at acceptere det.

48 I den forbindelse må det fastslås, at Retten i den appellerede doms præmis 59 fastslog, at skrivelsen af 7. december 1995 henset til indholdet — nemlig

udtalelsen fra Parlamentets generalsekretær om, at han havde til hensigt at foreslå, at Bieber kunne genindtræde som kontorchef, men at dette forslag kun ville blive stillet på visse betingelser, og at Bieber forinden skulle meddele ham, om han var rede til at acceptere disse betingelser — kun havde til formål at forberede et eventuelt stillingstilbud, hvorved den foretog en bedømmelse af faktum, som af de i nærværende doms præmis 31 fremlagte grunde ikke er undergivet Domstolens kompetence.

49 Imidlertid har Parlamentet reelt kritiseret den juridiske kvalifikation af de faktiske omstændigheder, Retten foretog i den appellerede doms præmis 59. Da der er tale om et retsspørgsmål, kan andet anbringendes andet led realitetspåkendes.

50 Det må imidlertid fastslås, at Retten kun — da den i den appellerede doms præmis 59 antog, at skrivelsen af 7. december 1995 fra Parlamentets generalsekretær ikke kunne betegnes som et stillingstilbud efter betydningen i vedtægtens artikel 40, stk. 4, litra d) — drog retsvirkningen af den alene Retten tilkommende bedømmelse af faktum, hvorefter nævnte skrivelses formål var at forberede et eventuelt stillingstilbud, og Retten begik ingen retlig fejl ved den retlige kvalifikation af skrivelsen.

51 Herefter vil andet anbringendes andet led være at forkaste, da det er uden grundlag.

Andet anbringendes tredje led

52 Ved dette anbringendes tredje led har Parlamentet foreholdt Retten, at den i den appellerede doms præmis 63 begik en retlig fejl ved at antage, at tidspunktet for

afslutningen af den relevante periode for at beregne det hævdede tab var den 8. marts 1996 — da Bieber accepterede stillingstilbuddet — og ikke den 21. februar 1996, da man havde tilbudt Bieber stillingen. Rettens løsning tager ifølge Parlamentet ikke hensyn til, at Bieber ved at lade hengå to uger inden han svarede på stillingstilbuddet medvirkede ved indtrædelsen af det tab, han påstår at have lidt.

53 Bieber har gjort indsigelse mod, at afslutningen af den relevante periode til beregning af det hævdede tab fastsættes til den 21. februar 1996, da stillingstilbuddet blev afsendt. Han finder under påberåbelse af EF-traktatens artikel 191, stk. 3 (nu artikel 254, stk. 3, EF), at en akt ikke har retsvirkning for adressaten, før denne har fået den tilstillet. Konkret modtog han først Parlamentets stillingstilbud den 23. februar 1996. Han finder imidlertid, at en betænkningstid på ca. to uger er berettiget, før man accepterer et lidt præcist stillingstilbud, således at Retten ikke begik nogen retlig fejl, da den fastsætte afslutningen af den omhandlede periode til den 8. marts 1996, da han accepterede stillingstilbuddet.

54 I den forbindelse må det fastslås, at Retten i den appellerede doms præmis 63 korrekt fandt, at Bieber, eftersom han i sin skrivelse af 8. marts 1996 havde givet udtryk for sit ønske om at fastsætte datoen for sin genindtrædelse efter fælles aftale med Parlamentet, selv var skyld i det indtægtstab, der opstod mellem den 8. marts 1996 og datoen for sin faktiske genindtrædelse, og at han følgelig ikke kunne gøre noget tab gældende efter den 8. marts 1996.

55 Det må imidlertid bemærkes, at Retten begik en retlig fejl ved at antage, at den relevante periode for beregningen af det af Bieber påståede tab afsluttedes, da han accepterede stillingstilbuddet, uden at Retten herved undersøgte, i hvilket omfang tjenestemanden, ved at lade hengå en periode på to uger mellem modtagelsen af stillingstilbuddet og dets accept, havde udvist egen skyld ved opståelsen af det hævdede tab.

56 En tjenestemand med tjenestefrihed af personlige årsager, som i strid med vedtægtens artikel 40, stk. 4, litra d), ikke har kunnet genindtræde i den første ledige stilling, for hvilken han havde de fornødne kvalifikationer, og som modtager et stillingstilbud som det i sagen foreliggende — uden fastsættelse af tidspunktet for genindtrædelsen og altså med et forslag om, at tjenestemanden genindtræder straks — må betragtes som eneansvarlig for det tab, der lides mellem modtagelsen af stillingstilbuddet og dets accept.

57 At antage, at der er sammenfald mellem afslutningen af den periode, der vælges for beregningen af det lidte tab, med tidspunktet for accept af stillingstilbuddet, ville være det samme som at antage, at en tjenestemand ved sin passivitet kunne øge den skade, han lider, skønt den skadevoldende institution har truffet samtlige nødvendige og nyttige foranstaltninger for at begrænse det tab, der er lidt som følge af dens tilsidesættelse af vedtægtens artikel 40, stk. 4, litra d). Det forhold, at Retten ikke har taget hensyn til den ovenstående antagelse, er åbenbart i strid med den i Domstolens praksis antagne almindelige grundsætning, hvorefter skadelidte på området for ansvar uden for kontraktforhold på passende måde skal søge at begrænse skadens omfang (jf. navnlig ovennævnte dom i sagen Sergy mod Kommissionen, præmis 41, og i sagen Giry mod Kommissionen, præmis 19, samt dom af 5.3.1996 i de forenede sager C-46/93 og C-48/93, Brasserie du Pêcheur og Factortame, Sml. I, s. 1029, præmis 85).

58 Heraf følger, at det andet anbringendes tredje led er begrundet, hvorfor punkt 3 i den appellerede doms konklusion skal ophæves.

59 Da sagen på dette punkt er moden til påkendelse, udtales, jf. artikel 54, stk. 1, i EF-statutten for Domstolen og med henvisning til nærværende doms præmis 55, 56 og 57, at det beløb, der skal betales Bieber i erstatning for hans erhvervsindtægtstab, svarer til forskellen mellem dels det nettovederlag, han ville have oppebåret mellem den 1. januar 1995 og den 23. februar 1996, dels den samlede nettoerhvervsindtægt, han har oppebåret under udøvelsen af anden virksomhed.

## Sagens omkostninger

60 Ifølge procesreglementets artikel 69, stk. 2, som i medfør af artikel 118 finder anvendelse i appelsager, pålægges det den tabende part at betale sagens omkostninger, hvis der er nedlagt påstand herom. Da Bieber har nedlagt påstand om, at Parlamentet tilpligtes at betale sagens omkostninger, og da dette i det væsentlige har tabt sagen, pålægges Parlamentet at betale omkostningerne under appelsagen.

61 Det er ufornødent at træffe afgørelse vedrørende omkostningerne i sagen for Retten. Denne har endnu ikke færdigbehandlet sagen, og den bør senere træffe afgørelse vedrørende omkostningerne i forbindelse hermed.

På grundlag af disse præmisser

udtaler og bestemmer

DOMSTOLEN (Anden Afdeling)

1) **Punkt 3 i konklusionen i den dom, Retten i Første Instans afsagde den 26. maj 1998 i sagen Bieber mod Parlamentet (sag T-205/96), ophæves.**

2) **Det beløb, der skal betales Bieber i erstatning for hans erhvervsindtægtstab, svarer til forskellen mellem dels det nettovederlag, han ville have oppebåret mellem den 1. januar 1995 og den 23. februar 1996, dels den samlede nettoerhvervsindtægt, han har oppebåret under udøvelsen af anden virksomhed.**

3) **I øvrigt forkastes appellen.**

4) **Europa-Parlamentet betaler appelsagens omkostninger.**

Schintgen Hirsch Skouris

Afsagt i offentligt retsmøde i Luxembourg den 16. marts 2000.

R. Grass

Justitssekretær

R. Schintgen

Formand for Anden Afdeling